

ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Τοῦ Διακόνου κ. ΧΡΙΣΤΟΥ ΒΟΥΡΓΙΑ.

Ὁ 20ός αἰώνας ὑπῆρξε πλήρης ἀπὸ ἐξελίξεις καὶ ἐπιτεύγματα στὸ
χώρο τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας. Νέες ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευ-
ρέσεις, πλοῦτος γνώσεων καὶ ποικίλα ἐπιτεύγματα ἀνέτρεψαν τὸν κό-
σμο τοῦ παρελθόντος, καθὼς καὶ τὶς ἀντιλήψεις τοῦ ἀνθρώπου γι'
αὐτόν.

Δυστυχῶς, ὅμως, τὰ νέα ἐπιτεύγματα δὲν μπόρεσαν νὰ ἐπιλύσουν
τὰ πολυποίκιλα προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου. Φτώχεια, ἀνεργία, ναρ-
κωτικά, πόλεμοι, δυστυχήματα, ἐγκλήματα κυριαρχοῦν σ' ὁλόκληρο
τὸν πλανήτη.

Σ' ὅλα αὐτὰ ὑποσχέσεις δίνει τὸ σχέδιο τῆς παγκοσμιοποίησης.

Ὁ Π. Περσιάνης (2002) ἐπισημαίνει: «Ἡ ὀξεία διαμάχη ἀνάμεσα
σ' ἐκείνους πού ἀνήγαγαν τὴν παγκοσμιοποίηση στὴν κατ' ἐξοχὴν γιὰ
τὴν ἐποχὴ μας ἰδεολογία καὶ σ' ἐκείνους πού τὴ δαιμονοποιοῦν καὶ
ἀντιδροῦν βίαια κάθε φορά πού οἱ G8, ἡ πολιτικὴ ἐνσάρκωση, ἀλλὰ
καὶ ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος αὐτῆς τῆς ἰδεολογίας, συνέρχονται γιὰ νὰ
προωθήσουν τὴν ἐδραίωση τῶν οἰκονομικῶν τῆς αἰτημάτων (Μελ-
βούρνη, Σιάτλ, Κεμπέκ, Γένοβα, Πόρτο Ἀλλέγκρε), βοηθᾷ νὰ συνει-
δητοποιήσουμε τὶς ἰδεολογικὲς διαστάσεις τῶν ἀλλαγῶν πού ζοῦμε
καθημερινά: τῆς ἐξουδετέρωσης τῶν ἀποστάσεων καὶ τοῦ χρόνου καὶ
τῆς μετατροπῆς τοῦ πλανήτη σὲ παγκόσμιο χωριό, τῆς μείωσης τῆς δύ-
ναμης τοῦ ἔθνους κράτους (Habermas, 1996), τῆς κατάρρευσης τῶν
συνόρων (Ohmae, 1990) καὶ τῆς ἐλεύθερης διακίνησης ἐμπορευμά-
των, ὑπηρεσιῶν, ἀνθρώπινου δυναμικοῦ καὶ ἰδεῶν, καὶ τῆς καθημε-
ρινῆς ἀλλαγῆς τοῦ τρόπου μέ τὸν ὁποῖο ντυνόμαστε, τρῶμε, ψυχαγω-
γούμεστε, τῶν ἀξιῶν καὶ τῶν συνηθειῶν μας, ἀλλὰ καὶ τοῦ τρόπου μέ
τὸν ὁποῖο σκεφτόμαστε καὶ ζοῦμε μέ τὴν οἰκογένειά μας» (Robertson,

1995) (σ. 33).

Οἱ διακηρύξεις τῆς παγκοσμιοποίησης ἡκοῦν σήμερα σ' ὁλόκληρη τὴ γήινη σφαῖρα. Οἱ ὑποσχέσεις προβάλλουν ἰδανικές. Ἡ οἰκονομική ἄνοδος κι ὁ ὑλικός εὐδαιμονισμός γοντεύουν ὅσο ποτέ ἄλλοτε τὸν ἀλλοτριωμένο τῆς ἐποχῆς μας ἄνθρωπο.

Ἡ ἀπομάκρυνσή μας ἀπὸ τὸ Θεό, τὸ συνάνθρωπο καὶ τὴ φύση μας ὀδήγησε στὴν ἀποξένωση κι ἀπ' αὐτὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ μας. «Ἡ πτώση αὐτὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἀστοχία του νὰ ἐπιτύχει τὴν ἀγαπητικὴ ἔνωσή του μέ τὸ Θεό, συνεπάγεται καὶ τὴ ρήξη του μέ τὸν ἑαυτὸ του, τὸ συνάνθρωπό του καὶ τὴ φύση» (Στ. Φωτίου, 1999, σ. 99).

Εἶναι καλὸ ἐδῶ νὰ θυμηθοῦμε πὼς εἴμαστε ἄνθρωποι. Ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξης τούτης μᾶς ἐπιφορτίζει μέ τὴν εὐθύνη νὰ κοιτοῦμε πρὸς τὰ πάνω (ἄνω + θρώσκω). Γιατί ἀπλᾶ εἴμαστε ξεχωριστά τοῦ Πλάστη δημιουργήματα, πλασμένα κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσίν Του. Καὶ τοῦτο τὸ καθ' ὁμοίωσιν εἶναι τὸ κληροδότημά μας γιὰ συνεχῆ ἀγώνα στὴ ζωὴ.

Ἀναφέρει σχετικὰ ὁ Γ. Μαντζαρίδης (1995): «Σκοπὸς τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ θέωση: «ἡ πρὸς Θεόν, ὡς ἐφικτόν, ἀφομοιώσις τε καὶ ἔνωσις». Ὅπως ἐπισημαίνει ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ γίνεи κοινωνὸς θείας φύσεως καὶ ὅμοιος πρὸς αὐτόν κατὰ τὴ θέωση πού μυσταγωγεῖ ἡ χάρις του» (σ. 5-17).

Οἱ πρόσκαιρες ὑλικές ἀπολαύσεις καὶ ἡ προσωρινὴ κάλπικη εὐτυχία τοῦ πλούτου καὶ τῆς δόξας μᾶς ὀδηγοῦν σὲ ἐκτροχιασμό. Ὁ ἀγώνας μας γιὰ ἀπόκτηση χρήματος (φιλαργυρία), ἀέναος. Ἡ προσδοκία γιὰ ἀπόκτηση δόξας (φιλοδοξία), συνεχής. Ἡ ροή μας πρὸς τὴν ἡδονή (φιληδονία), ἀκατάπαυστος. Ὅλα αὐτά, ὅμως, ὀδηγοῦν στὴν ὀδύνη, στὸν πόνο, στὴν θλίψη, στὴν ἀπογοήτευση. Ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια, ἡ ἀνθρωπιά καὶ ὁ ἀλτρουϊσμός, ἡ συμπαράσταση καὶ ἡ ἀλληλεγγύη ἐπιεικῶς θεωροῦνται δευτερεύουσες ἀξίες, ἀφοῦ ὅχι σπάνια κατατάσσουν τοὺς ἀνθρώπους πού ἀγωνίζονται γι' αὐτές στὴν κατηγορία τῶν ὀπισθοδρομικῶν καὶ τῶν “οὐ”.

Ἡ Παύλεια ρήσις «πάροικοι καὶ παρεπίδημοί ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ» ἀποτελεῖ δείκτη κι ὀδηγὸ στὴ ζωὴ μας. Στὸν κόσμον τοῦτο εἴμαστε προσωρινοί. Ὁ συνεκτικὸς κρῖκος τῶν ἀπανταχοῦ κατοίκων τοῦ γήινου περιβλήματος δέν εἶναι ἡ οἰκονομικὴ εὐρωστία καὶ οἱ βρα-

χύχρονες απολαύσεις, αλλά ἡ πίστη. Μιά πίστη πού συνέχει κι ἐνώνει τόν κόσμο ὁλάκερο. Σύμφωνα μέ τόν Στ. Φωτίου (2001), ἡ Παναγία μᾶς καλεῖ νά ἀφήσουμε τό Θεό τῆς ἀγάπης νά γεννηθεῖ μέσα μας γιά νά μεταμορφώσει τή ζωή μας. Καί συμπληρώνει: «Τήν τελείωση τῆς ἀγάπης, τό ἀνοιγμα τῶν ἀνθρώπων στό αἰώνιο, τή συνάντησή τους μέ τή Ζωή πού νικᾷ τόν θάνατο καί τή φθορά προσφέρει ἡ ἔνωση μέ τό Θεό, ἡ ἀγιότητα» (σ. 41).

Μᾶς ὑπόσχονται οἱ θιασῶτες τῆς παγκοσμιοποίησης μία καλύτερη ζωή χωρίς οἰκονομικές στερήσεις. Πόσος ἐκφυλισμός, ἀλήθεια, σέ ζωτικές σημασιολογικά ἔννοιες! Ἡ οἰκονομία (οἶκος + νωμάω), ἡ δι-οίκηση, δηλαδή, τοῦ σπιτιοῦ – οἰκογένειας, ἡ ὀρθή διαχείριση τῶν πολυποίκιλων προβλημάτων ἐν οἴκῳ, ἢ ἂν θέλετε πιό ἀπλᾶ ἡ φροντίδα γιά τή σωστή ἀνατροφή τῶν τέκνων καί τήν ὁμαλή συμβίωση τῶν μελῶν τοῦ οἴκου, ἐκπίπτει στό ἐπίπεδο χρηματικῆς καί μόνο σημασίας. Ἀλλοίμονο, ὅμως, ἂν ὁ Θεός πού οἰκονομεῖ γιά τόν ἄνθρωπο καί τή φύση ἐξαργύρωνε τήν φροντίδα τούτη μέ χρηματικές ἐπιταγές. Μά κι ἡ λέξη χρῆμα δέν δηλώνει τίποτ' ἄλλο ἀπ' αὐτό πού θεωρεῖται ἐπάνα-γκες γιά τήν ἐπιβίωση τῶν ἀνθρώπων (χρῶμαι τινός). Σημασιολογικός ἐκφυλισμός ἀπερίγραπτος!

Στό «μενού» τῶν κηρύκων τοῦ νέου κόσμου, «ὁμορφου, μαγικοῦ, ἀγγελικά πλασμένου», πολύ συχνή εἶναι ἡ ἀναφορά στήν καταπολέ-μηση τῆς φτώχειας. Ποίος καλεῖται, ὅμως, φτωχός καί ποιός πλού-σιος; Σημειώνει ἐμφαντικά ὁ Γ. Μαντζαρίδης (1995), πώς πλούσιος εἶναι ὅποιος ἱκανοποιεῖται μέ ὅσα ἔχει καί δέν ἐπιθυμεῖ περισσότερα, ἐνῷ φτωχός εἶναι ἐκεῖνος πού ἔχει πολλές ἀνικανοποίητες ἐπιθυμίες. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος συμβουλεύει: «ἔκβαλε τήν ἐπιθυμίαν τοῦ πλούτου καί ἐπλούτισας». Σέ ἄλλη πάλιν περίπτωση παρατηρεῖ: «Βού-λει πλουτεῖν; Ἔχε φίλον τόν Θεόν καί πάντων εὐπορώτερος ἔσῃ». Στούς εὐαγγελιστές τῆς παγκοσμιοποίησης δέν ἀναφέρεται διόλου ἡ σχέση μέ τό Θεό. Γιατί ἄράγε;

Καί ἐνῷ εἴμαστε πλούσιοι πνευματικά, θέλουν νά μᾶς παρουσιά-ζουν ὡς φτωχοὺς γιά ν' ἀναλάβουν – «ἀφιλοκερδῶς ὅπως πάντα» – νά μᾶς ἀναβαθμίσουν στῶν πλουσίων τήν κοινωνική τήν τάξη. Σκοπός τους ἡ ἀπορρόφηση τοῦ νέκταρ τῶν πνευματικῶν μας παρακαταθηκῶν καί ἡ μεταφορά μας σέ μία πνευματική ρακενδυσία μέ ἐξωτερική ἐπι-κάλυψη τή γαρνιτούρα τοῦ ὑλικοῦ πλούτου. Στό τραπέζι τοῦτο τῶν πολυποίκιλων ὠραιοφανῶν ἐδεσμάτων εἶναι προσκεκλημένοι ἅπαντες.

Ὁρεκτικό; ἡ κατάργηση τῆς φτώχειας. Ἐπιδόρπιο; ἡ ἁρμονική συνύπαρξη. Κυρίως γεῦμα; αὐτό τό γνωρίζουν καλύτερα οἱ μάγειροι τοῦ «παγκοσμιοποιητικοῦ» γουστολογίου.

Ἡ διακήρυξη τῆς παγκοσμιοποίησης φαντάζει ὡς πανάκεια στή σύγχρονη ἐποχή τοῦ κοινωνικοῦ καί πολιτικοῦ κομφούζιου. Ἡ «ζωοδότρια» παγκοσμιοποίηση δέν διαφέρει καί πολύ ἀπό τήν Ἡρακλείτεια ἀρχή τοῦ «αἰεζώου πυρός», πού ὁδηγεῖ στήν «καλλίστη ἁρμονία». Κι ὅταν οἱ ἰδέες θεοποιοῦνται, ὁ Θεός ἰδεολογοποιεῖται κι ὁ δημιουργημένος ἄνθρωπος ἀποτελεῖ δημιούργημα μιᾶς ἰδέας. Μή γένοιτο!

Τό νέο τοῦτο κύημα, ἀπότοκο τοῦ σύγχρονου δυτικοῦ πολιτισμοῦ, λειτουργεῖ σάν τεράστιος μαγνήτης, πού διαθέτει θετικούς μονάχα πόλους – ἄν εἶναι δυνατόν!– καί ἔλκει μέ τή φοβερή του δύναμη ὅλα τ' ἀρνητικά στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπότητας γιά νά τούς δώσει «θετικό περιεχόμενο». Οἱ ἄνθρωποι μοιάζουν μέ ἐκούσιους σκλάβους. Ἔχουν ἀπαρνηθεῖ τήν ἐλευθερία μέ τήν ὁποία δημιουργήθηκαν, ἔχουν ἀποθέσει τό ἀναντικατάστατο τοῦτο ὄπλο καί πορεύονται τυφλοί πιά, καθοδηγημένοι ἀπ' τούς μονόφθαλμους ὑπερμυωπικούς τῆς νέας ἰδέας κήρυκες. Καταθέτουν τά ὄνειρα, τίς ἐλπίδες καί τίς ἐπιδιώξεις τους, τήν ταυτότητα καί τήν προσωπικότητά τους στήν παγκόσμια τράπεζα τῶν ὑποσχέσεων γιά εὐημερία, γιά τερματισμό τῆς δυστυχίας καί τῆς φτώχειας, γιά κοινωνική δικαιοσύνη, γιά καλύτερη ποιότητα ζωῆς, γιά ἐπαναπροσανατολισμό. Μά οἱ ἐπιταγές τῆς τράπεζας τούτης εἶναι, δυστυχῶς, ἀκάλυπτες. Γιατί ἀπλᾶ λείπει τό ἀντίκρυσμα τῆς πίστης, τῆς ἀπροϋπόθετης ἀγάπης, τῆς ἀφειδώλευτης συμπαράστασης. Κι ὅλοι γνωρίζουμε πολύ καλά τό συναίσθημα τῆς «χαρᾶς» πού προσφέρουν τέτοιου εἴδους ἐπιταγές.

Οἱ ὑποσχέσεις εἶναι φρουδες, φτιαγμένες ἀπό κάλπικο ὕλικό, μά καλά καμουφλαρισμένες πίσω ἀπ' τό ἐπιχρυσωμένο προσωπεῖο μιᾶς καλύτερης ζωῆς. Κάλυψη καί ἀπόκρυψη τέλεια. Τά βέλη τους φοβερά εὐστοχα προβάλλουν τή βελτίωση τῆς ποιότητας ζωῆς καί πετυχαίνουν καίρια χτυπήματα στήν ἀχίλλειο πτέρνα τῆς ἀνθρωπότητας, ναρκώνοντας τίς συνειδήσεις. Ὁ ἄνθρωπος χάνει τήν προσωπικότητά του, μαζοποιεῖται καί προβατοποιεῖται. Οἱ ποιμένες τ' ἀνθρώπινου κοπαδιοῦ τό κυβερνοῦν μέ ἀσύλληπτη μαεστρία. Τ' ἀνθρώπινο πλῆθος τρεμάμενο κι ὑποταγμένο δέν ἀντιδρᾷ, παρά μόνο σκύβει τό κεφάλι σάν ἓνας ἄνθρωπος. Κανείς δέν ἔχει τό θάρρος νά πεῖ ὅχι στά ὕλικά ἀγαθά πού ὑπόσχεται ἡ παγκοσμιοποίηση. Τοῦ Κυρίου ἡ βιωματική

προτροπή «οὐκ ἐπ' ἄρτι μόνω ζήσεται ἄνθρωπος» ἔχει περιέλθει σέ συνειδησιακό περιθώριο, μιά καί οἱ συνειδήσεις βρίσκονται σέ λήθαργο.

Ἡ βιομηχανική ἐπανάσταση ἀπέτυχε παταγωδῶς στήν ὑλοποίηση τῶν διακηρυκτικῶν στόχων της. Ἡ μηχανή ὄχι μόνο δέν ἔλυσε τά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου, μά τά ἐνέτεινε, δημιουργώντας ταυτόχρονα κι ἄλλα. Ὁ ἄνθρωπος ἔγινε ἐξάρτημα τῶν δημιουργημάτων του, πού τόν ὁδήγησαν στήν αὔξηση τῆς ἀνεργίας καί στήν οἰκονομική ἐξαθλίωση.

Μά καί τό σύστημα τοῦ Κομμουνισμοῦ εἶχε κι αὐτό ἀποτυχημένη ἀπόληξη. Ὁ λόγος; Ἀπουσίαζε παντελῶς ἀπ' τό σύστημα ἡ θρησκεία. Ἔτσι, ἐνῶ στήν Ὀρθοδοξία ὅ,τι μοῦ ἀνήκει εἶναι καί δικό σου, στόν Κομμουνισμό ὅ,τι σοῦ ἀνήκει εἶναι καί δικό μου. Ἐνῶ στήν Ὀρθοδοξία τό «σύστημα» δουλεύει γιά τόν ἄνθρωπο καί συνεπῶς τό Σάββατο ἔγινε γιά τόν ἄνθρωπο, στόν Κομμουνισμό ἀντίθετα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δουλεύουν γιά τό σύστημα καί κατ' ἐπέκταση ὁ ἄνθρωπος ἔγινε γιά τό Σάββατο.

Σήμερα ἓνα νέο φρούτο ἔρχεται στό φῶς τῆς ἐπιφάνειας. Τό ὄνομα αὐτοῦ; Παγκοσμιοποίηση. Καί εἶδαν οἱ μεγιστάνες τοῦ κόσμου τούτου, ὅτι καλόν. Κατέχουν τās κλεῖς τοῦ γήινου βασιλείου κι ἐπιδιώκουν νά μεταδώσουν ἀπ' ἄκρο σ' ἄκρο τή σφραγίδα τοῦ ἀμερικανικοῦ ἰδεώδους. Στήν ἐποχή τῆς σύγχρονης Βαβέλ, ὅπου ἀπομυθοποιεῖται τό χρῆμα, ἡ δόξα, ἡ ἡδονή - αὐτά ἄλλωστε προβάλλουν κατά κόρον τά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης- ἡ σύγχυση εἶναι τόση, πού ἡ ἀξιοπρέπεια κι ἡ λεβεντιά δίνουν τή θέση τους σέ ἐκούσια ὑποταγή καί σέ συγκατάβαση ζωϊκοῦ ἐπιπέδου, προκειμένου ὁ ἄνθρωπος ν' ἀποκτήσει τίς ἀνεπανάληπτες «ἀξίες». Ἀποτέλεσμα; Ὁ πλήρης ἐκτροχιασμός τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Ὁ τροχός τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπομακρύνεται ἀπό τό σκελετό τοῦ ποδηλάτου του (ὀριζόντια καί κατακόρυφη κοινωνικότητα). Τά γρανάζια πού δημιουργοῦσαν καί ἤλεγχαν ἀλυσιδωτά τήν κίνηση τοῦ τροχοῦ (ἡ σχέση μέ τό Θεό), τήν κίνηση τοῦ ἀνθρώπου, τώρα δέν μποροῦν νά τόν βοηθήσουν, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἐπέλεξε ἐκούσιως τήν ἀπομάκρυνση.

Ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ ἄνθρωπος μεταβάλλεται σέ δέσμιο ἐν χρήματι, δέσμιο ἐν δόξῃ, δέσμιο ἐν ἡδονῇ. Ἡ σύγχρονη κατάσταση ὁδήγησε τόν ἄνθρωπο σέ ἀποπροσωποποίηση, τόν κατέστησε ἔρμαιο

στὶς ἡδονές, στὶς ἐπίγειες ἀπολαύσεις, στὶς εὐηχες ὑποσχέσεις. Ἀπενδύθηκε ὁ ἄνθρωπος τὴν προσωπικότητά του καὶ ὁδηγήθηκε στὴν ἀκατάπαυστη δίνη τῆς ὑλοποίησης τῶν ἀτομικῶν του ἐπιδιώξεων, σ' ἓνα ἀτέρμονα φαῦλο κύκλο. Κατάντησε ὁ ἄνθρωπος ἐπαίτης, προσδοκῶντας στὰ φιλόανθρωπα αἰσθήματα τῶν «ἐλεούντων». Κλείστηκε καλὰ στὸ καβούκι τοῦ ἐγωΐσμοῦ καὶ τοῦ ἀτομοκεντρισμοῦ του καὶ ἐπαναπαύεται στὴ νοθευμένη εὐτυχία του.

Ὡς ἀντίποδας στὸν κυκεῶνα τοῦτο προβάλλει ἡ Ὁρθοδοξία. Θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπο ὡς ψυσοχωματικὴ ἐνότητα μὲ ὑλικές, μὰ καὶ πνευματικές ἀνάγκες. Τό πρόσωπο βρίσκει τὴν πραγματικὴ του θέση. Κάθε ἄνθρωπος λογίζεται ὡς μοναδική κι ἀνεπανάληπτη προσωπικότητα. Πρότυπο προσώπου ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, πού μὲ τὰ πάθη, τὴ σταυρική θυσία καὶ τὴν ταφή του δίνει τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀπροϋπόθετης ἀγάπης.

Ὁ Μ. Μαραθεύτης (2002) τονίζει χαρακτηριστικά: «Ἡ ὑπέρβαση, ἐπομένως, τοῦ ἀτομοκεντρισμοῦ, καὶ ὁ διάλογος μὲ τὸν ἄλλο γιὰ τὴν ἐξέγερση τοῦ κοινοῦ καλοῦ, ἀποτελοῦν τὰ βασικά βήματα σέ μιά ἰσόβια διαδικασία γιὰ τὴν ἐξέλιξη τοῦ ἀτόμου σέ πρόσωπο. Ἡ παγκοσμιοποίηση ἀπαιτεῖ διάλογο σέ πολλὰ ἐπίπεδα. Ἀρχίζει μέσα στοὺς κόλπους τῆς οἰκογένειας, συνεχίζεται συνεχῶς καὶ σέ εὐρύτερους κοινωνικοὺς κύκλους, γιὰ νὰ περιλάβει σέ τελευταία ἀνάλυση ὁλόκληρη τὴν οἰκουμένη. Ἔτσι τὸ πρόσωπο, περνώντας ἀπὸ τίς πιό κοντινές στὶς πιό μακρινές ομάδες καὶ κοινωνίες καταλήγει νὰ γίνεῖ ἓνας οἰκουμενικός ἄνθρωπος, πού νοιάζεται γιὰ τὸ κοινὸ καλὸ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας. Τοῦτο, ὅμως, δέν τὸν ἐμποδίζει νὰ ἀνήκει συγχρόνως καὶ σέ μιά συγκεκριμένη οἰκογένεια, μιά πατρίδα καὶ ἓνα ἔθνος μὲ τίς δικές τους ἰδιαιτερότητες» (σ. 30).

Μὰ καὶ τὸ Τριαδολογικὸ δόγμα τούτη τὴν ἀναγνώριση τοῦ προσώπου καταδεικνύει. Ὁ Θεὸς εἶναι «Μονάς ἐν Τριάδι» καὶ «Τριάς ἐν Μονάδι». Τὰ τρία πρόσωπα εἶναι ἓνας Θεός. Ἡ ἐτερότητα ὡς πρὸς τὰ ὑποστατικά ἰδιώματα συνυπάρχει μὲ τὴν ὁμοουσιότητα τῆς Τριάδας. «Διαφορὰ δέν σημαίνει ἀντιπαράθεση καὶ ἐνότητα δέν ὑποδηλοῖ ἀφομοίωση» (Στ. Φωτίου, 1999, σ. 11).

Τούτη ἡ ἐνότητα καὶ ἡ διαφορὰ (ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως) δέν εἶναι ἄλλη ἀπ' τὴν ἀγάπη. Τούτη ἡ συνάπαρξη ἐνότητας καὶ διαφορᾶς, τοῦτο τὸ συναμφότερο εἶναι ἡ βάση τῆς περιχώρησης καὶ τοῦ σεβα-

σμοῦ τῶν ἰδιαίτερων χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου. Εἶναι, ἂν θέλε-
τε, ἡ διακήρυξη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γιά Οἰκουμενικότη-
τα, πού δέν σημαίνει τίποτε ἄλλο παρά τή συνύπαρξη ἀνθρώπων καί
λαῶν μέ τήν παράλληλη ἀναγνώριση τῶν προσώπων ὡς ἰσότημων μέσ
τή διαφορετικότητα πού συνθέτουν τά ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τοῦ
καθενός.

Ὁ Στ. Φωτίου (2001) τονίζει: «Ὁ Θεός τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κοι-
νωνία ἐλευθερίας καί ἀγάπης τριῶν προσώπων: τοῦ ἀγαπῶντος, τοῦ
ἀγαπημένου, τοῦ συν-ἀγαπημένου. Κάθε πρόσωπο χωρίς νά συγχέε-
ται μέ τό ἄλλο-ἐλευθερία-εἶναι αὐτό πού εἶναι τό ἄλλο - ἀγάπη. Τά
θεῖα πρόσωπα ἀλληλοπεριχωροῦνται σ' ἓνα ἀτέρμονο χορό ἀγάπης:
μέ τόν ἄλλο, διά τοῦ ἄλλου, γιά τόν ἄλλο. Ἐλευθερία ὡς αἰώνιο ναί
στήν ἀγάπη (Β' Κορ. 1, 19), νά ὁ τρόπος ὑπαρξης τοῦ Θεοῦ» (σ. 17).

Μέ τίς θέσεις αὐτές συμφωνεῖ καί ὁ Β. Γιούλτσης (1999), ὁ ὁποῖος
δηλώνει χαρακτηριστικά: «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ὄντολογική μας Ἰθά-
κη, ἡ ὑπαρξιακή μας πατρίδα, ἡ γενέθλια χώρα, ἡ «αἰσθητή καί νοητή
παραδείσια κοινωνία». Αὕτη εἶναι ἡ ὑπερβατική κοινότητα, ὅπου «τά
τέκνα τοῦ Θεοῦ» βιώνουν τή μεταξύ τους κοινωνικότητα κατά τό πρό-
τυπο τῆς «κοινωνίας τῶν θείων προσώπων» (σ. 327).

Μέσα στήν Ἐκκλησία «σπουδάζει ἡ αὐτογνωσία, ἡ κοινωνικότητα,
ἡ φιλοσοφία, ἀναδεικνύεται ἡ συνεχής μεταμόρφωση τῆς ζωῆς» (Στ.
Φωτίου, 1999, σ. 9).

Αὐτά πολύ ὀρθά τονίζει ὁ Ν. Ματσούκας (1996) στό βιβλίο του
«Οἰκουμενική Κίνηση: Ἱστορία - Θεολογία»: «Ἡ Ἐκκλησία στήν
ἱστορική της φανέρωση, στίς ἐκδηλώσεις της καί στή σχέση της πρός
τόν κόσμο, ποτέ δέν μπορεῖ νά ἐννοηθεῖ κλειστή καί συσπειρωμένη
στόν ἑαυτό της. Ὡς σάρκα ἀπό τή σάρκα ὁλόκληρης τῆς κτίσης, ἡ
Ἐκκλησία βρίσκειται διαρκῶς ἀπλωμένη καί ἀνοικτή πρός τόν κόσμο»
(σ. 11).

Σύμφωνα μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας
Ἀναστάσιο Γιαννουλάτο (2001), «μέ τή Σάρκωσή Του ὁ Λόγος τοῦ
Θεοῦ προσέλαβε ὁλόκληρη τήν ἀνθρώπινη φύση καί καλεῖ στή Βασι-
λεία Του τούς πάντες, χωρίς ἐξάιρεση, χωρίς διάκριση φυλῆς, γλώσ-
σας, καταγωγῆς. Τελικά, ἡ παγκοσμιότητα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ ὑπερβαίνει ἀκόμα καί τή σφαῖρα τοῦ πανανθρώπινου, ἐπε-
κτείνεται σέ ὅλη τήν κτίση, στήν ὁποία ὀργανικά ὁ ἄνθρωπος μετέχει»

(σ. 262).

Τό παράδειγμα τῶν κυψελῶν πιστεύω πῶς ταιριάζει γιά τά σημερινά δεδομένα. Ὅταν, λοιπόν, θά ἐνωθοῦν δύο κυψέλες, ἀδύνατες σέ παραγωγή, ὁ μελισσοκόμος ρίχνει μέσα κάποιο ἄρωμα, πού δημιουργεῖ τίς συνθῆκες συνύπαρξης καί ὄχι ἀνταγωνιστικῆς ἐπιβίωσης τῶν μελισσῶν. Τοῦτο τό κοινό πιά ἄρωμα συμβάλλει στή δημιουργία μιᾶς νέας ἀνανεωμένης κυψέλης.

Εἶναι ἐμφανές, πῶς γιά τή δημιουργία τοῦ καινούριου κόσμου, πού διακηρύττουν οἱ θιασῶτες τῆς παγκοσμιοποίησης, ἀπαραίτητα χρειάζεται ἄρωμα. Καί τοῦτο τό ἄρωμα δέν εἶναι ἄλλο ἀπ' τήν πίστη, ἀπ' τήν ἐπανασύνδεση τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν πηγή τῆς ζωῆς, τό Θεό, πού θά τόν καλωδιοποιήσει καί πάλιν μέ τόν ἑαυτό, τό συνάνθρωπο, τήν κτίση καί θά τόν ὀδηγήσει στήν κατά φύση κατάσταση. Δέν εἶναι ἄλλο τό ἄρωμα τοῦτο ἀπ' τό ἄνοιγμα ἀπό τό ἐγώ, στό ἐσύ, στό ἐμεῖς γιά νά χωρέσει ὁλάκερος ὁ κόσμος μέσ' τήν καρδιά μας. Καί δέν εἶναι τοῦτο ἀδύνατο, ἄν ὁ Χριστός κατοικεῖ μέσα μας.

Κλείνοντας θά ἤθελα νά παραθέσω τίς πολύ ἐνδιαφέρουσες ἀπόψεις τοῦ Στ. Φωτίου (1996), πού ἐμπερικλείουν περιεκτικά ὅλο τό νόημα τῆς θρησκείας μας: «Ἡ Ὁρθοδοξία προσφέρει στόν ἄνθρωπο κάθε ἐποχῆς τή δική της πρόταση ζωῆς, τή δική της εὐαγγελία γιά τά μέγιστα καί πρωτεύοντα τοῦ βίου. Ὁδοιπορώντας μέσα στήν ἱστορία φανερώνει τόν καινό ἄνθρωπο: τόν ἄνθρωπο σέ ἀρμονική σχέση μέ τό Θεό καί κατ' ἐπέκταση μέ τόν ἑαυτό του, τό συνάνθρωπό του καί τήν κτίση. Ἡ συνεχῆς πρόσκληση γιά μετοχή στήν ἐνότητα τῆς ἀγάπης, γιά δημιουργία τοῦ καινούριου κόσμου, τοῦ κόσμου τῆς ἐλευθερίας καί τῆς ἀγάπης, τῆς κατανόησης καί τῆς συγγνώμης, τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀδελφοσύνης, νά ποιοῦ εἶναι τό ἐσαεῖ ζωοποιό μήνυμά της» (σ. 23-24).

Αὐτό εἶναι τό προσωποκεντρικό μήνυμα, πού εὐαγγελίζεται ἡ Ὁρθοδοξία στήν ἐποχή τῆς σύγχρονης παγκοσμιοποίησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γιαννουλάτου, Ἀν. (2001). Παγκοσμιότητα καί Ὁρθοδοξία. Ἀθήνα: Ἀκρίτας.

Γιούλτσι, Β. (1999). Πνευματικότητα και κοινωνική ζωή. Θεσσαλονίκη: Π. Πουρναρά.

Habermas, J. (1996). The European nation state - its achievements and its limits. On the past and future of sovereignty and citizenship. In G. Balakrishnan (ed) Mapping the Nation. London: Verso, σσ. 281-294.

Μαντζαρίδης, Γ. (1995). Χριστιανική Ἠθική. Θεσσαλονίκη: Π. Πουρναρά.

Μαραθεύτη, Μ. (2002). Προσωποκεντρική παιδεία και εκπαιδευτική έρευνα. Στά Πρακτικά του VII Παγκύπριου Συνεδρίου Παιδαγωγικής Ἑταιρείας Κύπρου: Ἡ Ἑκπαιδευτική Ἐρευνα στην Ἐποχή τῆς Παγκοσμιοποίησης (σσ. 29-32). Λευκωσία.

Ματσούκα, Ν. (1996). Οἰκουμενική Κίνηση: Ἱστορία-Θεολογία. Θεσσαλονίκη: Π. Πουρναρά.

Ohmae, K. (1990). The Borderless World. London: Collins.

Περσιάνη, Π. (2002). Οἱ συνέπειες τῆς παγκοσμιοποίησης γιά τήν ἐκπαίδευση καί τήν ἐκπαιδευτική ἔρευνα. Στά Πρακτικά του VII Παγκύπριου Συνεδρίου Παιδαγωγικής Ἑταιρείας Κύπρου: Ἡ Ἑκπαιδευτική Ἐρευνα στην Ἐποχή τῆς Παγκοσμιοποίησης (σσ. 33-43). Λευκωσία.

Robertson, R. (1995). Globalization: Time - space and homogeneity - heterogeneity. In M. Featherstone, S. Lash and R. Robertson (eds). Global Modernities. London: Sage.

Φωτίου, Στ. (1996). Ὁ Διάλογος: Ἀναγκαιότητα - Σκοπός - Γνώρισμα. Ἀθήνα: Ἀρμός.

Φωτίου, Στ. (1999). Παιδαγωγία Ζωῆς. Ἀθήνα: Ἀρμός.

Φωτίου, Στ. (1999). Μαρτυρία Ζωῆς (σσ. 9-11). Ἀθήνα: Ἀρμός.

Φωτίου, Στ. (1999). Ἡ Ἐκκλησία στό σύγχρονο κόσμο. Ἀθήνα: Ἀρμός.

Φωτίου, Στ. (2001). Ἀπό τό νερό στό κρασί καί ἀπό τόν ἔρωτα στην ἀγάπη: Ὁ σκοπός τῆς διαφυλικῆς ἀγωγῆς. Ἀθήνα: Ἀρμός.

Φωτίου, Στ. (2001). Ἄνδρας καί γυναίκα: Ὁ ἄνθρωπος. Ἀθήνα: Ἀκρίτας.